

Rodna Gruda

Iz zamejske perspektive

Objavljeno dne/Published on: 09.02.2014

Slovenska poslanca na Dunaju in v Trstu dr. Angelika Mlinar in Igor Gabrovec sta bila gosta okrogle mize Akademskega foruma, ki jo je v sredo, 5. februarja 2014, pripravila Fakulteta za državne in evropske študije na Brdu pri Kranju. Spregovorila sta o tem, kako se Slovenija, slovenstvo, manjšinska problematika in Evropa vidijo iz zamejske perspektive.

Dr. Angelika Mlinar je poslanka v avstrijskem državnem zboru na Dunaju, Igor Gabrovec pa deželni poslanec in podpredsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine v Trstu. Oba sta pripadnika slovenske manjšine, a v parlament se nista uvrstila preko zagotovljenih poslanskih sedežev za manjšine, kot jih pozna Slovenija, ampak na rednih volitvah. V pogovoru z moderatorjem, mag. Dejanom Valentinčičem, asistentom za ustavno pravo in človekove pravice, sta spregovorila o njunem poslanskem delu. Kljub temu, da nastopata kot člana političnih strank, se posebej trudita za izboljšanje položaja slovenske manjšine.

Igor Gabrovec je dejal, da je delo vsakega politika slovenske manjšine v italijanski politiki služba celotni slovenski narodni skupnosti. »Seje, okrogle mize in kulturni večeri so pomembni, a politik mora biti med ljudmi,« je poudaril in povedal, da je zaradi te nujne vključenosti v bazo prisoten tudi na različnih družbenih omrežjih. Povedal je, da k njemu prihajajo ljudje z različnimi prošnjami in težavami, a denarja za reševanje težav je vse manj: »Iskanje ravnovesja med velikimi problemi in majhnimi možnostmi za rešitev bo zaznamovala ves mandat.«

Stranka Angelike Mlinar NEOS je v opoziciji, v dunajskem parlamentu je tudi najmanjša. Sama o delu politika pravi, da je to delo ljudi z ljudmi za ljudi. Je zanimivo in izziv, a tudi naporno. »Nič, kar počneš, ni zaman,« dodaja. Da je pripadnica manjšine, čeprav ni legitimna predstavnica slovenske narodne skupnosti, na zunaj pokaže tako, da v vsakem govoru v slovenščini pozdravi in se na koncu v slovenščini tudi zahvali, čeprav uporaba slovenščine v parlamentu ni predvidena kot uradni jezik.

Politično nastopanje manjšin

Gosta okrogle mize sta spregovorila tudi o načinih nastopanja manjšine: Gabrovec je namreč predstavnik zbirne stranke Slovencev v Italiji Slovenska skupnost, Mlinarjeva pa je poslanka večinske stranke NEOS. V nobeni od obeh držav ni nobene garancije, da bo v takšnem ali drugačnem svetu (občinskem, pokrajinskem, deželnem, državnem) prisoten kakšen predstavnik slovenske manjšine. Gabrovec je dejal, da se Slovenci na volitvah opredeljujejo za različne politične stranke, a ne za desne. »Desnica je vezana na izkušnjo fašizma, ta opcija je tudi zelo nacionalistična in protislovenska. Stranka Slovenska skupnost SSK - iz njihovih vrst je tudi nekaj županov - nastopa za vse Slovence. SKGZ in SSO ostajata zelo različna, na okopih, ljudje pa so naveličani razlikovanja,« je zaključil.

Mlinarjeva pa je dejala, da imajo tudi Slovenci v Avstriji samostojno stranko, to je Enotna lista, »a se ni kaj dosti razvijala, sploh ne v zadnjih letih.« Po njenih izkušnjah je situacija tudi malo kaotična, saj je narodna skupnost v situaciji, ko ne ve, kje je politika. Spregovorila je o odzivu nekdanjega avstrijskega državnega sekretarja, zdaj ministra Ostermayerja, na zakon o narodnih skupnostih, ko ji je rekel, da ne bo nobenega napredovanja glede pravic koroških Slovencev. A po njenem zagotovitvi občinstvu to ne pomeni, da je zavzemanja Slovencev konec. »Tu pa pride v ospredje podpora matične države,« ne pozabi dodati.

O odnosu Slovenije do zamejstva

Oba sogovornika sta se strinjala, da je za vsako manjšino matična država zelo pomembna. Nista skrivala, da z odnosom Slovenije do zamejstva nista zadovoljna. Gabrovec je spomnil, da je ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel nedavno Slovence v Čedadu nagovorila skorajda izključno v italijanščini. Boris Pahor je ob ogledu posnetka dejal, da če bi bil na tej prireditvi prisoten, bi protestno vstal in zapustil dvorano. Sam Gabrovec pa je bil poklican na zaslišanje v slovenski državni zbor o tem, kako takšno dejanje ocenjuje, zaradi česar se ni počutil najbolje. Poudaril je, da sam v deželnem svetu vedno govori v slovenščini, saj se mu to zdi zelo pomembno. Mlinarjeva odkrito priznava, da je slovenski politiki ne marajo. Pravi, da so jo kot podjetnico, ki se je ukvarjala s peko keksov, zelo dobro sprejemali, ko pa je leta 2009 postala generalna tajnica NSKS, se je situacija spremenila. Poleg pritiskov iz Celovca in z Dunaja se je morala boriti tudi proti Ljubljani, ki do manjšinske problematike ni kazala nobenega občutka. Spomnila je, da je bila takrat deležna zelo hudega šikaniranja. Zato jo je presenetilo, da je ob izvolitvi za poslanko prejela tako veliko čestitk iz Slovenije.

O vprašanju o pomanjkanju narodnega čuta in ponosa Mlinarjeva pravi, da manjka strategija, ki bi jo tudi poskušali realizirati. »Saj se na poti stvari spremenijo, a pomembna je tista velika slika.« Dodala je še: »Intelektualci so se umaknili iz politike, ker so ugotovili, da lažje in enostavneje pridejo do finančnih možnosti in vpliva, ki ga ima tudi ima zasebni sektor. Pristavila je: »Lahko pljuvamo po politikih, nekaj pa je, da sam prevzameš odgovornost in se izpostaviš. Treba je nekaj konkretnega narediti.« Igor Gabrovec je zaključil, da politika ne sme postati posel.

Na okrogli mizi so govorili tudi o manjšinski organiziranosti (od petih je samo ena - NSKS - demokratično izvoljena), identifikaciji z državo, vplivu medijev na podobo politikov ... Med uglednimi poslušalci so bili tudi javnosti znani gostje: prvi izvoljeni Slovenec v dunajski parlament dr. Karl Smolle, predsednica Zbora narodnih predstavnikov NSKS mag. Sonja Kert Wakounig, prvi zunanji minister in nekdanji generalni konzul v Trstu dr. Dimitrij Rupel, nekdanji ustavni sodnik dr. Tone Jerovšek, nekdanja poslanka in ministrica Mojca Kucler Dolinar, dekan Fakultete za državne in evropske študije doc. dr. Matej Avbelj...

Dejan Valentinčič

[valenticic](#)

[dejan](#)